

Zadania przygotowujące do kolokwium 25 stycznia 2024

Zadanie 1. Zmienna losowa (X, Y) ma dystrybuantę daną wzorem

$$F_{X,Y}(x, y) = \begin{cases} 1 & \text{gdy } x \geq 0.5 \text{ i } y \geq 2, \\ 8x^3 & \text{gdy } x \in (0, 0.5) \text{ i } y \geq 2, \\ y^2/4 & \text{gdy } x \geq 0.5 \text{ i } y \in (0, 2), \\ 2y^2x^3 & \text{gdy } x \in (0, 0.5) \text{ i } y \in (0, 2), \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach.} \end{cases}$$

- (a) Czy zmienne losowe X i Y są niezależne?
- (b) Oblicz $P(1 \leq Y \leq 5)$ i $\text{Var}X$.

Zadanie 2. Ze zbioru $\{0, 1, 2\}$ wylosowujemy parę różnych liczb $\{a, b\}$, przy czym każda z trzech możliwych par losowana jest z tym samym prawdopodobieństwem. Niech $X = a + b$ i $Y = a \cdot b$.

- (a) Znajdź łączny rozkład zmiennej losowej (X, Y) i rozkłady brzegowe zmiennych X i Y .
- (b) Czy zmienne losowe X i Y są niezależne?
- (c) Oblicz współczynnik korelacji $\rho(X, Y)$.
- (d) Wylicz $\mathbb{E}(X^2 + 2XY^3)$.
- (e) Znajdź rozkład zmiennej losowej $Z = \mathbb{E}(Y|X)$ i oblicz $\mathbb{E}Z$.

Zadanie 3. Zmienna losowa (X, Y) ma gęstość

$$f_{X,Y} = \begin{cases} 12x^2 & \text{dla } 0 \leq x \leq y \leq 1, \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach.} \end{cases}$$

- (a) Znajdź gęstości (brzegowe) X i Y .
- (b) Czy X and Y są niezależne?
- (c) Oblicz współczynnik korelacji $\rho(X, Y)$.
- (d) Znajdź rozkład zmiennej losowej $Z = X^2Y$.

Zadanie 4. Rozpatrzmy proces gałązkowy, w którym liczba potomków każdej z cząstek dana jest zmienną losową X o rozkładzie:

$$\Pr(X = 0) = \Pr(X = 3) = 1/4, \quad \Pr(X = 1) = a, \quad \Pr(X = 2) = 1/2 - a.$$

gdzie $a \in [0, 1/2]$ jest pewnym parametrem. Znajdź zależność prawdopodobieństwa η , że proces wymrze, od parametru a .

Uwaga: Warto pamiętać, że dla dowolnej funkcji tworzącej $G(s)$ mamy $G(1) = 1$.

Zadanie 5. Znajdź rozkład stacjonarny łańcucha Markowa o macierz przejścia:

$$\Pi = \begin{bmatrix} 0 & 2/3 & 1/3 & 0 \\ 1/3 & 0 & 1/3 & 1/3 \\ 1/3 & 1/3 & 0 & 1/3 \\ 0 & 1/2 & 1/2 & 0 \end{bmatrix}$$

Czy łańcuch ten jest odwracalny? Jeżeli odpowiedź jest negatywna zaproponuj sposób odróżnienia zapisu stanów łańcucha od “odwrotnego” zapisu stanów łańcucha.

Zadanie 6. Jeżyk Anatol spędza całe dnie wylegując się pośród trzech, rosnących w ogrodzie, drzew. Co kwadrans decyduje o kolejnym miejscu odpoczynku. Jeśli siedzi pod jabłką, z prawdopodobieństwem $1/2$ przechodzi pod gruszę, a z prawdopodobieństwem $1/2$ pod śliwą. Gdy siedzi pod gruszą, na następne miejsce pobytu z równym prawdopodobieństwem $1/3$ wybiera jabłką, śliwę lub gruszę. Siedząc pod śliwą, z prawdopodobieństwem $1/3$ zostaje na miejscu, a z prawdopodobieństwem $2/3$ idzie pod gruszę. Jakie jest przybliżone prawdopodobieństwo, że po 300 kwadransach cierpliwego Anatola znajdzie się pod gruszą? Błąd przybliżenia jest nieistotny.

Zadanie 7. Cztery robaczki świętojańskie, mogące świecić na dwa kolory, siedzą naokoło okrągłej miseczki zmieniając kolor co sekundę w następujący sposób. Każdy robaczek przybiera z prawdopodobieństwem $2/3$ kolor robaczka siedzącego po prawej stronie, a z prawdopodobieństwem $1/3$ kolor robaczka siedzącego po stronie lewej.

- i) Znajdź macierz przejścia dla tego łańcucha, zakładając, że robaczki nie są rozróżnialne (macierz taka ma sześć różnych stanów).
- ii) Czy ten łańcuch jest odwracalny?
- iii) Znajdź wszystkie rozkłady stacjonarne dla tego łańcucha.

Wskazówka do polecenia (iii): Zanim przystąpią Państwo do liczenia, warto przez chwilę pomyśleć.